

Concept-projectplan Eetbaar-groen Buitenpost 7 mei 2021

pagina 2	- Kerninformatie
pagina 3	- Inleiding
pagina 4	- Doelstellingen
pagina 6	- Projectaanpak
pagina 8	- Partijen voor de realisatie
pagina 12	- Draagvlak
pagina 13	- Financieel
pagina 15	- Media en informatievoorziening
pagina 16	- Tijdspad
pagina 17	- Samenvattend
pagina 18	- Bijlages

Kerninformatie

Initiatiefnemers: Plaatselijk Belang Buitenpost en de Raad van Kerken van Buitenpost.

Verantwoordelijke: op te richten Stichting Eetbaar-groen Buitenpost

Uitvoerenden: Stichting Eetbaar-groen Buitenpost met haar Steunpunt en Zorggroep

Project: opstartfase van een blijvende toevoeging aan het plaatselijk groen in Buitenpost in 2021 en 2022

Doelstellingen: meer groen met speciale aandacht voor fruit, groente en kruiden in Buitenpost, meer natuurbeleving, vergroting sociale cohesie. oogstwaarde, vergroting bewustzijn van voedselwaarde, betere leefomgeving, recreatief-toeristisch winstpunt en startpunt van verwante activiteiten.

Hoofdactiviteiten: aanleggen van perken met fruitbomen, groente en ander gewas in de jaren 2021 en 2022. Inrichting van een Eetbaar-groen wandel- en fietsroute.

Ondersteunende activiteiten: informatievoorziening, coördinatie, onderhoud/uitbreiding perken.

Nevenactiviteiten: workshops en cursussen ten behoeve van natuurbeleving en -betrokkenheid en het goed gebruik van de oogst door particulieren en verenigingen bevorderen. Lespakketten voor scholen. Promotie van verbouw, teelt en goed gebruik van oogst van groente en fruit in eigen tuinen door particulieren, scholen, organisaties en verenigingen.

Resultaten: 20 perken verspreid over het hele dorp met een invulling van 75-100 fruitbomen en -gewassen en 50 soorten groente. Inrichting Eetbaar-groen wandel- en fietsroute door het dorp. Meer aandacht en beleving voor de natuur en haar producten.

Kosten: in geld € 16.750,-

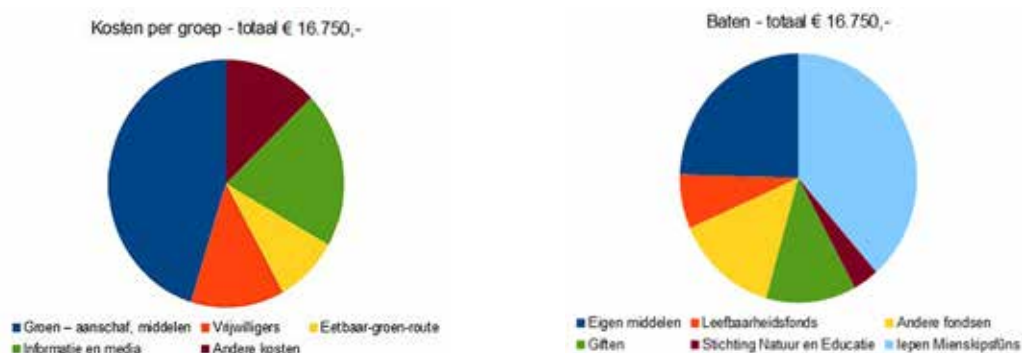
Baten: hetzelfde bedrag en ter waarde van € 12.500,- in natura

Totale realisatiekosten: € 29.250,-

Beoogde partners: de gemeente Achtkarspelen en haar groenbeheer, buurtverenigingen- en straten, scholen, hoveniers, botanische museumtuin De Kruidhof, middenstanders en betrokken particulieren.

Media en informatie: draagvlak en verdere zorg garanderen door gebruik regionale media, dorpskrant De Binnenste Buiten, web- en Facebookpagina's Binnen Buitenpost en Groen Buitenpost.

Verantwoording: januari 2023 projectverantwoording met overzicht van kosten en baten en resultaten.

Inleiding

Aanleiding

Biodiversiteit en herstel van natuurwaarden zijn actuele onderwerpen die in de ogen van Plaatselijk Belang Buitenpost (PBB) en de Raad van Kerken Buitenpost (RvK) alle steun verdienen. In een artikel van Gertie Papenburg in dorpskrant De Binnenste Buiten werd benoemd dat het in Oost-Europa gebruikelijk is dat veel fruitbomen in het openbaar groen worden geplant. Iedereen mag daarvan de vruchten plukken, voor sommigen kan het zelfs een aanvulling op het menu zijn. En daar vallen ook onze lokale vogels en zoogdieren onder. Dit gegeven leidde bij PBB tot het idee voor een fruitbomenproject in het dorp. Al eerder ontstond bij de RvK een soortgelijk plan. Geïnspireerd door een Youtube-film en een onderzoeksrapport van de Universiteit van Wageningen uit 2016 werd onder de naam 'Feestlik Fergees' nagedacht over groente en groenaanplant om haar kerken en bij de eigen leden.

Eetbaar Groen Buitenpost

Beide ideeën vonden elkaar, nu onder de noemer Eetbaar Groen Buitenpost. Samen optrekken betekent meer draagvlak en mogelijkheden. Het is het startpunt voor een dorpsbreed project om meer groen in het dorp te brengen waarbij de waarde van eetbaar groen bijzondere aandacht heeft. Ze richtte hiervoor de werkgroep Eetbaar-groen op.

Aanwezige infrastructuur

Buitenpost heeft het grote voordeel dat er al veel infrastructuur voor het plan aanwezig is. De bijzondere natuurlijke kwaliteiten in haar omgeving maken dat het plan daarop naadloos aan kan sluiten. We denken alleen al aan het unieke Mieden-gebied en de westelijke groenzoom. De vijf in het dorp aanwezige scholen kunnen het educatieve aspect ondersteunen. De botanische museumtuin De Kruidhof is een centrum voor kennis en recreatie. Het dorp heeft een actieve amateur-tuindersvereniging 'De Swadde Ikker'. Door de ruime inrichting van het dorp zijn groente- en fruitperken in het straatbeeld en openbaar groen goed inpasbaar. De vijf scholen en met het name het Nordwin College biedt mogelijkheden tot samenwerking en educatie.

Aansluiting op eerdere en andere ontwikkelingen

Ons project sluit aan op eerdere ontwikkelingen en activiteiten. De gemeente Achtkarspelen kent een decennialange geschiedenis in actief groenvriendelijk beleid. De groenzoom aan de oostrand van Buitenpost werd in 1991 aangelegd. Ze was experimenteel maar bleek een succesvolle manier om het dorp aan meer biodivers groen te verbinden. Meer recent heeft ze gekozen voor natuurvriendelijker beheer van het openbaar groen.

In 2018 deed Plaatselijk Belang Buitenpost mee aan de LF2018-viering onder de noemer: 'Buitenpost, daar wil je bij zijn'. Het Tuinen Verbinden-project dat meer groen in het dorp voor bijen en insecten beoogde was onderdeel daarvan. In hetzelfde jaar hield De Kruidhof haar 'Silence of the Bees'-campagne in hetzelfde kader. Bij die gelegenheid tekende de gemeente Achtkarspelen het Bijenpact. Ons project sluit hierop graag aan. Eetbaar-groen knoopt eveneens aan op ontwikkelingen die nu in breder verband gaande zijn. Diverse natuurorganisaties propageren actief beleid om de omstandigheden voor insecten en de natuur in het algemeen te verbeteren.

Stinzenroute, Brommels, Swaddekuier, Foodwalk en Kruidenmarkt

Buitenpost kent al een groot aantal evenementen die meer natuur- en voedselbeleving nastreven. De wandelroutes Stinzenroute, Swaddekuier en Foodwalk vinden jaarlijks in de directe omgeving van Buitenpost plaats. De Kruidenmarkt is onderdeel van de grote jaarmarkt en Brommels richt zich iedere herfst op bramen.

Projectplan

Dit projectplan behelst de jaren 2021-2022. Die periode beschouwen wij als de opstartperiode. Daarna is een lange-termijn plan nodig om een blijvende uitvoering te geven van de gedachte achter het Eetbaar-groen. Wij hopen dat het project de aanleg van fruit- en groenteperken in het openbare groen tot meer zal stimuleren. Daarnaast dat het individuele inwoners ertoe aan zal zetten actief te worden in eigen of dorpsgroen. Met dit project zaaien we niet alleen groente en planten bomen, we planten ook een vlag voor een cultuuromslag die nodig is ten behoeve van alle natuur. In die zin is het resultaat niet alleen de verfraaiing en het profijt dat we van alle extra groen in ons dorp krijgen, we hopen ook dat het bijdraagt in een ander omgaan met het milieu.

*De mens kan niet zonder groen.
Die gedachte is in ons plan
verweven.*

Doelstellingen

De initiatiefnemers van het Eetbaar-groen hebben met het project verschillende ambities. Wij hebben ze hieronder thematisch beschreven.

Biodiversiteit en toekomst

Door veel deskundigen wordt gesteld dat de verhouding tussen mens en natuur niet meer in balans is. We zien het terug in de klimaatverandering, het verdwijnen van flora- en faunasoorten en verarming van de leefomgeving. Het is belangrijk dat de natuur meer en vanzelfsprekender ruimte krijgt in onze leefomgeving. Ons project wil een gevarieerde en zinvolle toevoeging zijn voor onze lokale natuur.

Natuurbewustzijn en gezondheid

Het is nodig dat dit vergezeld gaat van een groter bewustzijn over de afhankelijkheid en noodzakelijk respect voor onze natuurlijke omgeving van de eigen inwoners. Onderzoek toont aan dat een groene omgeving een meer gezonde omgeving is. Meer groen gewas en de aanwezigheid van fruit en groente in de woonomgeving kan dit bevorderen. Voor de lichamelijke gezondheid van de mens kan gevarieerde en natuurlijke voeding niet nadrukkelijk genoeg onderstreept worden. Voor de geestelijke gezondheid als het gaat om het contact met de natuur, beweging en zelfwerkzaamheid.

Sociale-cohesie

Voor de uitvoering van Eetbaar-groen is actieve steun van buurten en particulieren nodig. Het project beoogt de samenwerking in straten te versterken. De investering vraagt ook een gezamenlijke zorg voor het groen in de toekomst. Wij denken dat ons plan een bouwsteen kan zijn voor een sterkere sociale cohesie in ons dorp. Voor de kerken is het een middel om de betrokkenheid van de gemeenteleden te vergroten.

Cultuur-historisch

Nog geen eeuw geleden was het heel gebruikelijk dat mensen een deel van hun eigen voeding verbouwden in een moestuin of kleine boomgaard. De oogst werd vaak direct gebruikt of ingemaakt. Wij willen met dit project proberen onze inwoners te stimuleren in die zin terug te grijpen op het verleden. De cultuurhistorie speelt ook een rol bij de oude fruitrassen die we graag terug willen brengen in het dorp.

Moestuinen achter de Kerkstraat, rond 1930.

Educatief

Kennis omtrent de natuur vergroten vergroot de betrokkenheid en het respect voor de eigen leefomgeving. Het vergroot ook de zelfredzaamheid en andere vaardigheden. De scholen zijn daartoe belangrijk. Ons project probeert daarin te voorzien door het ontwikkelen van lesprogramma's voor basis- en voortgezet onderwijs. Een jaarlijkse rondleiding langs de Eetbaar-groenroute hoort daarbij. Cursussen en workshops voor volwassenen in De Kruidhof en It Koartling vallen in hetzelfde kader. Het kan gaan om de aanleg en het onderhoud van tuinen, het bewaren en bereiden van voedsel en andere toepassingen met de oogst en natuurlijke producten.

Het 'groene dorp'

Buitenpost heeft lang de naam 'het groene dorp van Noord-Oost Friesland' te zijn. Begin vorige eeuw werd het dorp gekenmerkt door de vele bomen en andere groen. De telefoon- en telegraaflijnen en toenemende verkeer

Aan het begin van de 20e eeuw was Buitenpost bijna een groot park. De komst van telefoon- en telegraafpalen en motorverkeer zorgden voor een kaalslag. De beide foto's zijn op dezelfde plek gemaakt.

maakte daar grotendeels een eind aan. Efficiënt groenonderhoud heeft meer recent voor een saaie en kale aanblik van openbaar groen. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld Engeland en Frankrijk waar de natuur nog steeds veel onbevanger een plaats in de directe omgeving inneemt. Met dit plan willen wij proberen 'natuur' meer ruimte in de leefomgeving te geven en de natuurbeleving vergroten.

Recreatief-toeristisch

Wandelen en fietsen van de route is voor veel mensen in onze aantrekkelijke plattelandsomgeving populair. Het is ook van groot belang voor de gezondheid en als ontspanning. Een Eetbaar-groen route is een ideale manier om het een met het ander te combineren. Beweging en ontspanning gecombineerd met natuurbeleving en vruchtgenot. Door het aanbieden van de route met een start- en eindpunt (bijvoorbeeld in De Kruidhof) kunnen ook mensen van buiten het dorp worden uitgenodigd in het dorp van groen te genieten. Met name de groenzoom aan de westrand van ons dorp vormt dan een fraai onderdeel van de route. Het is voorstelbaar dat in de toekomst ook zijwegen bewandeld kunnen worden. Zo kan het gecombineerd met een voet- of fietspad naar de Mieden of het gebruik van Historische Wandelpaden (ook een initiatief waar PBB zich voor inzet). Het bevorderen van telen van groenten en fruit in de eigen- of volkstuin bevordert dezelfde doelstellingen. Ons project biedt veel aanknopingspunten om deze activiteiten in het dorp te populairder te maken.

Routewijzers aan de Buitenpostervaart. Een Eetbaar-groen-route bordje zou hier prima bij passen.

Oogstwaarde

De vruchten en groentes mogen gratis worden geoogst. Voor sommigen kan het een welkome aanvulling op het menu zijn. Voor anderen wellicht ook een kennismaking met vruchten en groentesoorten die men voorheen nog niet kende. Daarnaast kunnen veel van onze vogels en kleine zoogdieren profiteren van wat over blijft. Deze bijdrage aan de ecologie van ons dorp kan eigenlijk niet worden overschat. Een deel van de overgebleven oogst kan worden gebruikt voor het voeren van de dieren van de dierenweide.

Bewustwording van belang van voedsel

Gezonde voeding en een voldoende natuurlijke leefomgeving is voor ieder mens essentieel. Dit project wil bijdragen in het bewustworden van de waarde van voedsel. En, zelfs al onderschatten wij het als rijk westers land, de schaarste ervan is een wereldwijd en in de toekomst groeiend probleem.

Bijvangst

Het is heel goed voorstelbaar dat meer contact met en kennis van de natuur inwoners ertoe aan gaat zetten om verwante activiteiten te gaan ontplooiën. Wij denken bijvoorbeeld aan bijenhouderij, het gebruik van natuurlijke materialen voor creativiteit, het aanleggen van siertuinen en het deelnemen aan in natuurorganisaties. In ons dorp zijn voldoende plekken en mogelijkheden aanwezig om dit structureel vorm te geven.

Het grotere bewustzijn van en contact met de natuur kan leiden naar een bezigheid als de bijenhouderij. Deze pop diende als demonstratie op de Kruidhof.

Projectaanpak

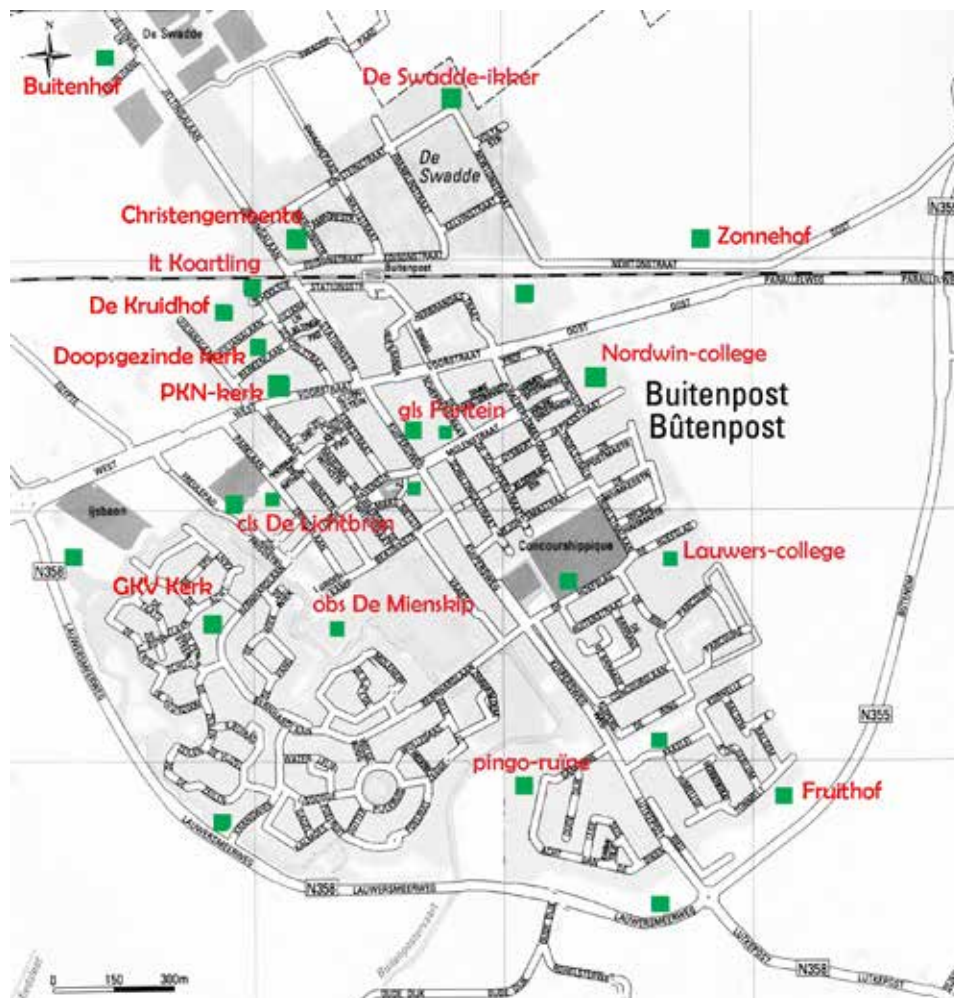
Doel van het plan is meer groen in ons dorp waarbij met nadruk gekozen wordt voor wat eetbaar en vrij oogstbaar is. Wij denken aan een twintigtal groente- en fruitperken verspreid over het dorp. Hierin willen wij 75 tot 100 bomen met kleiner groen en groentebedden plaatsen. De belangrijkste elementen van het-hoe staan hier beschreven.

Organisatorisch

Wij denken op dit moment na over hoe ons project organisatorisch vorm moet krijgen. Wellicht is een daarvoor opgerichte stichting een geschikt instrument. Voor het slagen van het project is het nodig dat veel partijen langer hun medewerking geven. In het Eetbaar-groen-plan is een belangrijke rol voor de straten en buurten weggelegd. Hun actieve betrokkenheid creëert draagvlak om beplanting op veel plekken te realiseren. Niettemin is ook steun van anderen nodig. Wij denken aan de ogen, oren en handen van hoveniers, de praktische kennis van de Swadde-Ikker, de kennis en faciliteiten van De Kruidhof en It Koartling, financiële ondersteuning door sponsors en giften. Dit moet op een efficiënte wijze worden ondergebracht in een kleine organisatie die de verantwoordelijkheden kan dragen.

Inrichting Eetbaar-groen plekken

Voor het fruitbomenproject werden al enkele plekken bekeken. Van de gekozen plekken willen wij nog speciaal het terrein aan de Tûnmelt benoemen. Ooit bedoeld als uitbreiding van de groenzoom is het alternatief uitstekend geschikt als dorpshofje 'de Fruithof'. De RvK wil zijn idee in eerste instantie realiseren om de eigen gebouwen en bij haar leden maar ook het openbaar groen erbij betrekken. Deze lijst is beslist niet af en wij kunnen ons goed voorstellen dat in het dorp nog meer en/of meer geschikte plekken te vinden zijn.

De groene vierkanten geven eetbaar-groenplekken aan. De rode teksten de namen van plekken, instellingen, gebouwen of organisaties die een belangrijke rol kunnen spelen. Alle plekken worden benoemd in bijlage 3.

De Eetbaar-groen-route

Ter ondersteuning van het project en vanuit recreatief-toeristisch oogpunt willen wij een Eetbaar-groen-wandel- en fietsroute in het dorp inrichten. Het zou kunnen onder de naam van Kruidhof naar Fruithof, Zonnehof en Buitenhof.

De route in vogelvlucht. Ze wordt beschreven in bijlage 4.

Steunpunt Eetbaar-groen Buitenpost

Om alle onderdelen van ons plan effectief te kunnen begeleiden en ondersteunen wordt een Steunpunt Eetbaar-Groen opgericht. Doel van deze groep is:

- organisatie en ook het onderhoud van de Eetbaar-groen-route
- contacten met organisaties die werken aan dezelfde idealen
- verzorgen van berichten in de media over plant- en oogstinformatie, onderhoud perken en werven vrijwilligers
- onderhoud van Facebookpagina
- verstrekken lespakketten en lessen op scholen
- ondersteuning en organisatie van cursussen It Koartling/Kruidhof en workshops in de Eetuin

Zorggroep Eetbaar-groen

Voor de praktische invulling van het onderhoud aan de perken is een kleine vrijwilligersgroep Eetbaar-groen nodig. Deze draagt zorg voor het onderhoud van bomen en perken voor zover dit niet door buurten of de gemeente wordt gedaan. Ze adviseert ook buurten en particulieren hierover.

Educatie

De aanplant en oogst van het Eetbaar-groen is een onderdeel van het project. Met cursussen, workshops en gerichte informatie willen wij het project op langere termijn levend houden en de interesse in de eigen natuur vergroten. Voor de scholen worden lespakketjes ontwikkeld en het beheer van een eigen fruit- en groenteperkje gestimuleerd. Snoei- en groencursussen moeten het kennisniveau over het onderhoud van de perken vergroten. Cursussen over de aanleg van een eigen tuin kunnen mensen aanmoedigen ook in de eigen tuin bewuster met de natuur om te gaan. Workshops over het inmaken van groenten en het bereiden van maaltijden met producten uit de eigen tuin passen eveneens in de geest van het project.

Haalbaarheid

De uiteindelijke realisatie van het project staat voor ons vast. De grootte waarin is afhankelijk van de financiële mogelijkheden en het draagvlak in het dorp. Wij denken dat met de hier gepresenteerde vorm en grootte een realistisch plan vorm is gegeven waarin ruimte is voor niet voorziene uitdagingen.

Partijen voor de realisatie

In het voorgaande is het grote belang van samenwerking met veel partijen in ons dorp al aangegeven. Wij benoemen ze hieronder opnieuw samen met meer specifiek de rol die die wij ze in de realisatie van het plan toedichten.

Werkgroep Eetbaar Groen Buitenpost

Ondertussen is een klein werkgroepje gevormd met Gertie Papenburg, kenner op het gebied van groen, en Henk Pilat van De Wouden, en oud-directeur en ambassadeur van De Kruidhof en boswachter JanWillem Zwart.

Buurten en straten

Georganiseerde praktische ondersteuning in een straat via buurtverenigingen en informele netwerken.

Gemeente/MOA

In een eerste gesprek met de gemeente Achtkarspelen werd aangegeven dat de gemeente in haar beleid sterk betrokken is bij de biodiverse gedachte en initiatieven van de burger op dat vlak aanmoedigt. Ze is ook eigenaar van veel van het publieke groen. Haar werkorganisatie voor groenbeheer organisatie MOA kan een rol spelen bij het onderhoud.

De Kruidhof

Botanische museumtuin is een uitgesproken kenniscentrum op het gebied van fruit en groente. In onze samenwerking kan het een essentieel onderdeel worden. Niet alleen als start- en rustpunt worden in de route, het heeft ook een groot netwerk tot haar beschikking. En ze organiseert jaarlijks evenementen die aansluiten op ons project zoals de Kruidenmarkt en Oogstdag.

Het terrein aan de zuidrand van Buitenpost. Inrichting tot Fruithof maakt het een belangrijk onderdeel van de Eetbaar-groen-route. De gemeente Achtkarspelen is eigenaar van de grond.

De Eettuin

De Eettuin is het restaurant dat op het De Kruidhofterrein gevestigd is. De nieuwe eigenaren hebben duurzaamheid en de waarde van alle voedsel hoog in hun vaandel staan. Samenwerking lijkt vanzelfsprekend.

De BusinessClub Buitenpost

De BusinessClub Buitenpost is geen middenstandsvereniging maar een ontmoetingsclub van lokale ondernemers. Zij hebben aangegeven Buitenpost een warm hart toe te dragen en waar mogelijk zaken die met promotie en leefbaarheid te maken hebben te willen ondersteunen.

Scholen

Buitenpost kent tal van scholen in het basis en voortgezet onderwijs. De doelstellingen van ons project sluiten uitstekend aan op het natuuronderwijs op de scholen en de maatschappelijke betrokkenheid die zij uitdragen. Voor ons is het vanzelfsprekende zaak dat 5 perken in de onmiddellijke omgeving van de scholen een plek. Een vraag en uitdaging aan hen is om een deel van de zorg op zich te nemen en hun eigen perk en de Eetbaar-groen-route te gebruiken in hun lesprogramma's. Het gaat om de Gereformeerde basisschool De Fontein aan de Molenstraat, Christelijke basisschool De Lichtbron aan de Joh. Frisostraat, Openbare basisschool De Mienskip aan de Groenkamp, scholengemeenschap Lauwers College aan de Hoefslag en het Nordwin-college aan de Prof. Wassenberghstraat. De laatste heeft een studierichting Groen - die prachtig aansluit op ons project.

De Swadde-Ikker

Onze plaatselijke amateur-tuindersvereniging heeft op industrieterrein 'de Swadde' een eigen 2 ha grote tuin. Het is een actieve vereniging. Haar leden kweken en telen op basis biologische-dynamische principes en maken dus geen gebruik van bestrijdingsmiddelen. De vereniging is een ervaringsdeskundige bij uitstek als het gaat om lokale

De tuin van de amateur-tuindersvereniging 'de Swadde-ikker'

kennis en kennismaken met kweken en telen door amateurs. Verder kunnen de leden een belangrijke bijdrage leveren bij de promotie van het plan in ons dorp.

It Koartling

Stichting Sociaal Cultureel Werk heeft de beschikking over eigen grond waar bomen geplant kunnen worden. Ze heeft de faciliteiten om te kunnen vergaderen en bijeenkomsten te organiseren. Als maatschappelijke organisatie sluit dit project logisch aan op haar maatschappelijke opdracht die ze uitvoert ten behoeve van sociale cohesie en leefbaarheid.

IVN en Staatsbosbeheer

Deze beide organisaties spelen beiden hun eigen rol voor wat betreft natuurbeheer en natuurbescherming en -educatie. Ze kunnen met hun kennis en middelen zeker de uitvoering van Eetbaar-groen steunen.

Dorpsgenoten en middenstand

Diverse inwoners hebben al buiten buurtverenigingen om al aangegeven het plan van harte te praktisch of financieel te willen ondersteunen. Bij gebrek aan een georganiseerde vertegenwoordiging benaderen wij individuele middenstanders. Ook verschillende van hen hebben ons verzekerd achter ons plan te staan. Financieel en in natura zijn ze van betekenis voor het project.

Stichting Fruit yn Friesland

Een eerste contact met deze producent van fruitbomen uit Nijelamer is gelegd. Zij kunnen belangrijk zijn als leverancier van groen, kennis en nazorg.

Solar Fields

Volgens afspraak heeft uitbater Solarfields in 2017 een ruimte bij de ingang van haar zonnepark Sinnegreide in het Oost voor groen gereserveerd. De eerste aanplant is deels mislukt. Dit stuk grond is uitermate geschikt voor een hofje onder de naam Zonnehof. Gezien hun in contract vastgelegde maatschappelijke doelstellingen nemen wij aan dat het bedrijf open zal staan voor financiële ondersteuning en onderdeel willen worden van de Eetbaar-groen-route.

De Sinnegreide van Solarfields op industrieterrein De Swadde is een uitstekend aanknopingspunt voor de Eetbaar-groen route.

Buitenhof

Het gebied rond de Buitenhof leent zich bijzonder voor de inrichting van een klein hofje. Historisch heeft het als Nederlandse Aardappel Keuring en kweekkassen ook een binding met het project. De naam Buitenhof van het complex past prima binnen de route.

Dierenweide Buitenpost

De dierenweide is een in 2020 op initiatief van Plaatselijk Belang gerealiseerd project achter zorginstelling Haersmahiem. De ruimte leent zich voor toevoeging van een paar fruitbomen. De oogst kan deels voor de voeding van de dieren worden gebruikt.

De dierenweide achter zorgcentrum Haersmahiem is èn een prima plek voor een perk en een goede bestemming voor een deel van de oogst.

Hoveniers

De vier hoveniersbedrijven (Kloosterman, Douma, Van der Meer, Van Houten) in ons dorp worden door ons zoveel mogelijk betrokken bij het project. Zij hebben in het verleden hun hulp al aangeboden bij de zorg voor de bloembakken aan de toegangswegen van het dorp. Zij kunnen voor ons met hun kennis en werkzaamheden in het dorp uitstekende 'ogen en oren' van het project zijn. Ook kan bij gelegenheid hun ervaring in onderhoud goed van pas komen.

Draagvlak

Ons plan slaagt alleen als er voldoende draagvlak is, op korte en langere termijn. Daarvoor zijn veel partijen nodig die elders worden beschreven en een goede werkwijze.

Toestemming, vertrouwen en overtuigen

De inrichting van groente- en fruitperken betekent een ingreep in de leefomgeving van inwoners. Zonder *impliciete en soms expliciete toestemming* is nieuwe aanplant moeilijk. Wij hebben ook het *vertrouwen* van veel partijen nodig dat wij een goede afhandeling dit project op langere termijn kunnen garanderen. Het project lukt alleen als we er in slagen om mensen en organisaties te *overtuigen* dat het de tijd, het geld en de moeite waard zal zijn. Het is daarom dat wij in ons projectplan een aparte sectie aan Media wijden.

Draagvlak vraagt een goed plan

Een goed plan overtuigt. Het is de basis voor constructief overleg met alle partijen die voor de realisatie nodig zijn. Wij weten dat subsidiegevers meestal ruime keuze hebben aan plannen en projecten om financieel in bij te dragen. Een zorgvuldig doordachte beschrijving van ideeën, werkwijze en uitvoering horen bij de start van een levensvatbaar plan. Wij hopen met dit projectplan daarin te voorzien.

Niettemin vrijwilligerswerk

Ondanks alle moeite die wij doen om in dit plan op een goede wijze onze wens tot meer, gevarieerd en vooral ook eetbaar groen in Buitenpost te brengen, staat buiten kijf dat wij vrijwilligers zijn en blijven. De terugtrekkende overheid vraagt ook om een actieve burger. Het nadeel is dat ons ontbrekende kennis en kunde dikwijls bij anderen moet worden geleend. Wij hebben niet alle middelen tot onze beschikking die voor een professional vanzelfsprekend zijn. Maar de voordelen zijn evident. De kosten van dit plan met behoorlijke ambitie zijn bijvoorbeeld minimaal.

Twee belangrijke partijen

Van alle partijen willen toch twee met name benoemen.

Gemeente Achtkarspelen

Haar participatie is voor ons essentieel. Als eigenaar van het meeste publieke groen moet ze toestemming geven voor ander gebruik van grond. Ze heeft ook de middelen tot haar beschikking om op belangrijke moment de onderneming op weg te krijgen.

Straten en buurten

Wij denken dat voor onze straten en buurten een van de belangrijkste rollen is weggelegd. Als kleinste bouwsteen van de dorpsgemeenschap, vaak in de vorm van een buurtvereniging, kunnen zij veel voorwerk doen en zijn van grote betekenis voor de mogelijkheden tot realisatie en blijvende zorg.

Zaken van belang

Ons plan slaagt alleen als op langere termijn als de betrokkenheid van buurten en vrijwilligers zorg voor het groen blijft. Wij benoemen hier een aantal zaken die uitdrukkelijk aandacht nodig hebben.

Geen overlast veroorzakend

Overtollig fruit mag niet tot overlast leiden in het dorp. Niet geoogste vruchten moet zonnig geruimd en een goede bestemming krijgen. De groei van bomen en struiken kunnen inwoners in hun zicht of woonbeleving belemmeren. Een aspect dat tijdens de planning al moet meegenomen worden en na realisatie regelmatig geëvalueerd.

Langdurige zorg

Over de gehele lengte van de levensduur is het nodig dat er zorg gepleegd wordt aan bomen en perken. Dit houdt dat na het planten de groei van de bomen wordt begeleid, op termijn snoei en desnoods rooi plaatsvindt en dat overtollig fruit en blad een goede plek krijgt. Een kleine vrijwilligersorganisatie is hiervoor nodig.

Communicatie

Communicatie is ook hier. Duidelijkheid over contactpersonen en adequaat reageren op berichten en vragen is nodig. Het is onderdeel van het werk van het Steunpunt en Zorggroep.

Snoeien doet groeien en bloeien. Ons project is een van lange adem, bijna zonder tijdslijm waar blijvende aandacht voor nodig is.

Financieel

De kosten

Groen

Uitgaande van hoog- of halfhoog-stam moet de onderlinge afstand ongeveer 8 meter zijn - resulterend in ongeveer 50 bomen op een halve hectare. Daarbij is ook rekening gehouden met de regel dat hoge bomen niet binnen 2 à 3 meter van de grens met de burens mag staan. Hierbij is ook nog voldoende plek voor klein fruit, bessen e.d.

Keuze jonge of oudere bomen: jong: Voordeel: poten is snel gebeurd en weinig snoeien in het begin. Prijs +/- € 15 à € 20 euro p/st. Nadeel: niet vandaal bestendig, duurt de nodige jaren voor je het eerste fruit hebt. Ouder: Voordeel, wel vandaalbestendig, binnen 2 à 3 jaar eerste fruit, ziet er gelijk wat leuker uit waardoor ook meer 'binding' met buurt. Nadeel, duurder afhankelijk van het soort fruit € 80 - € 120 p/st, poten is een grotere klus en snoeien ook.

* Klein fruit, frambozen bessen e.d. prijzen variëren van € 2,50 – € 7,50 afhankelijk van het soort. Staan max. een meter uit elkaar. Snoeien 5-10 minuten per plant.

* Klimfruit, druiven, kiwi, braam. Is soms kosteloos te krijgen van particulieren (stekken), bij koop prijzen van € 5 - € 10.

Groen-benodigheden

* Steunpalen. Hoog- en halfhoog-stam bomen hebben 4 à 5 jaar een steunpaal nodig, laagstam fruit altijd. In het laatste geval moet het hoogwaardig hout zijn. Bij (half)hoog fruit mag de paal na 5 jr. verrot zijn. Die zijn goedkoper, reken op € 5 à € 6 euro per paal. Afhankelijk van het formaat van de boom 1 of 2 palen per boom. Daarbij ook een boomband voor bevestiging € 2,50 p/boom.

* Bemesting, kosten voor het halen van mest. Wordt voldoende gratis aangeboden op marktplaats.

* Snoeien: duur jonge boom 10 minuten, oudere hoogstam ½ tot ¾ uur p/boom, dus bij 50 bomen ben je wel een paar zaterdagochtenden bezig met een groepje mensen. Kosten door professionele hovenier € 50 p/u. Via Fruit in Fryslân aanzienlijk goedkoper of helemaal door vrijwilligers dan misschien alleen wat gereedschapskosten en eventueel de kosten van een cursus snoeien.

* Hout voor klimrekken t.b.v. bovengenoemd fruit plus draad voor bevestiging: hangt erg af van wat gemaakt wordt bijv. een rechte wand waar het tegenaan klimt of een soort poort waar het op en over groeit en waar onderdoor kan worden gelopen. Geschatte kosten: € 50 p/m.

* Transportkosten voor zowel het eerste halen maar later ook voor aanvoer mest en andere zaken.

* De aankleding van het terrein. Kan gras zijn in combinatie met wandelpaden met grind, schelpen, boomschors?

* Verdere aankleding in de vorm van een bankje of picknicktafel. Kosten rond de € 1000,-.

* Afrasteringsmateriaal, langs de rondweg is mogelijk een brug nodig.

* De zorggroep zal aanschaffingen voor gereedschap ten behoeve van het onderhoud moeten doen.

* € 250,- voor zaad van bijen en vlinderbloemen. Een ingezaaide strook langs de rand van perken trekt extra insecten aan en is noodzakelijk voor de bestuiving van de fruitbomen.

De verkooptuin van de Kruidhof, een natuurlijke start voor de invulling van onze perken.

Steunpunt en zorggroep

Het steunpunt en de zorggroep gaan een belangrijk aandeel leveren in de praktische realisatie. Zij maken kosten op het gebied van vergaderen, contacten, reiskosten en materialen zoals gereedschap en informatiemateriaal. Ook op het maken van lespakketten in combinatie met video's en ondersteunend materiaal moet worden geïnvesteerd. Wij reserveren daarom € 3500,- op de begroting.

De media

Voortdurende aandacht en promotie van ons project is noodzakelijk voor de blijvende levensvatbaarheid van het project. Wij zullen regelmatig campagne moeten voeren via de internetmedia en dorpsblad De Binnenste Buiten, met beperkte kosten. Ondersteuning door folders, affiches en ander materiaal hebben een grotere te begroten kostprijs.

Dekkingsplan

De financiering moet een veelheid aan bronnen te realiseren zijn. De basis hiervoor is al gelegd door Plaatselijk Belang, Raad van Kerken, Gemeente Achtkarspelen en enkele toezeggingen uit het dorp.

PBB en de Raad van Kerken

PBB en de Raad van Kerken hebben zich al financieel in het project vastgelegd. Wij zijn bezig met de inventarisatie en aanvraag uit diverse plaatselijke en provinciale fondsen/ enkele andere partijen hebben al uitgesproken hierin een bijdrage te willen doen.

Het Leefbaarheidsfonds

Het leefbaarheidsfonds is een fonds dat jaarlijks door de gemeente wordt gesubsidieerd en door PBB beheerd. Het heeft tot doel projecten te ondersteunen die de leefbaarheid en sociale cohesie in ons dorp bevorderen.

Fondsen

- * Iepen Mienskipsfûns - hierin is vastgelegd dat er een maximum van 40% wordt bijgedragen aan de totale kosten van een project.
- * Pultrum-fonds
- * Coerse-fonds
- * Het Nut Buitenpost
- * RABO-fonds
- * Stichting Natuur en Educatie
- * Oranjefonds

Giften particulieren, middenstand

Verschillende dorpsgenoten hebben inmiddels aangegeven graag in de realisatie met een gift te willen bijdragen. Op de grootte van ons financieel plan worden deze bijdrages afgestemd. Wij kunnen zeker rekenen op een substantieel bedrag.

Verschillende partijen binnen onze lokale middenstand hebben in een eerste overleg aangegeven interesse te hebben in ons project. Een aantal van hebben zelfs sterke affiniteit. Het gaat bijvoorbeeld om de lokale groenteboer, Enorm-gereedschappenzaak, tuincentra, bouwbedrijven en Poi-esz en Coöp-supermarkten.

Bijdragen in natura

Naast de bijdragen in geld hebben de die in natura een even grote waarde. Uitvoering van het project vraagt een minimum aan 500 vrijwilligersuren aan organisatie en uitvoering. Daarnaast doen wij een beroep op professionals om mee te doen in het project. Mensen van de MOA, de hoveniers, middenstanders en particulieren kunnen ieder op hun eigen wijze belangrijk bijdragen in het succes. Zo zijn signalering en tipgeving zijn onontbeerlijk gezien de vrij grote schaal waarop het plan plaatsvindt.

Lokale hoveniers en inwoners dragen zorg voor de bloembakken bij de toegangswegen - een bijdrage in natura.

Kostenraming 2021-2022

Groen

Aanschaf groen (bomen, groente, planten)	€ 2750,-
Prepareren grond, aankleding terreinen	€ 2500,-
Middelen voor het planten (palen, banden)	€ 1250,-
Gereedschappen	€ 1250,-
totaal	€ 7750,-

Vrijwilligers

Vrijwilligerswerving en -opleiding, gereedschap	€ 2200,-
totaal	€ 2000,-

Eetbaar-groenroute + perken

Bebording en aankleding	€ 1500,-
totaal	€ 1500,-

Informatie en media

Les en informatie-pakketten - scholen, steunpunt	€ 1500,-
Folders EetbaarGroen-route	€ 1250,-
Nieuwsbrieven en media	€ 750,-
totaal	€ 3500,-

Andere kosten

Opstart cursuswerk It Koartling/De Kruidhof	€ 1000,-
Reiskosten, transport, begeleiding project	€ 750,-
Oprichting Stichting Groen Buitenpost	€ 250,-
totaal	€ 2000,-
TOTAAL valuta	€ 16750,-

Dekkingsplan 2021-2022

Iepen Mienskipsfûns (valuta 40%, totaal 23%) - 36%	€ 6000,-
Plaatselijk Belang - eigen middelen - 12%	€ 2000,-
Bijdrage Raad van Kerken - 12%	€ 2000,-
Leefbaarheidsfonds Buitenpost 2021 + 2022 - 12%	€ 2000,-
Andere fondsen - 12%	€ 2000,-
St. De Binnenste Buiten - bomen voor papier - 6%	€ 1000,-
Giften (al € 500,- gerealiseerd) - 6%	€ 1000,-
St. Natuur en Educatie Achtkarspelen - 3%	€ 500,-
Het Nut Buitenpost - 1,5%	€ 250,-
TOTAAL valuta	€ 16750,-
Zelfwerkzaamheid vrijwilligersuren 500 uren	€ 6000,-
Participatie Gemeente, MOA	€ 6500,-
TOTAAL REALISATIE	€ 29000,-

Toelichting op kostenraming en dekkingsplan

De kostenraming is nog ruw. Het bedrag voor aanschaf groen is gebaseerd op het idee om een twintigtal perkjes te maken met zo'n 75-100 bomen en struiken.

Om het fruitdeel van het project een goede start te geven is het belangrijk het plukken van de vruchten niet te lang op zich laat wachten. Wij kiezen er daarom voor een behoorlijk aandeel grotere bomen te planten die binnen enkele jaren vrucht zullen dragen. Van de 75-100 bomen kiezen wij er voor om 1/3e deel groot gewas, 1/3e deel middelgroot gewas en 1/3e deel klein gewas aan te schaffen.

Veel van de beoogde grond is nog niet geschikt voor gebruik. Wij zullen daarom een redelijke investering moeten doen in het prepareren van de grond door bewerking en het toevoegen van geschikte grond en bemestingsstoffen.

De groenteperken kennen een variatie aan aanplant. Het gaat om meer- en eenjarige soorten. Er wordt gekozen voor een variatie aan bekende maar ook onbekende groente- en kruidensoorten.

Niet alleen de Eetbaar-groen-route maar ook alle kleinere perkjes buiten de route moeten worden voorzien van bebording. Daarop wordt aangegeven welke soorten aanwezig zijn, wanneer geoogst kan worden en waarvoor de vruchten gebruikt kunnen worden.

Het is voor de initiatiefnemers moeilijk in te schatten hoe alle kosten in de praktijk er uit zullen zien. Op basis van ervaring en enig onderzoek zijn de bedragen vastgesteld.

Onder de giften valt ook de sponsoring door bedrijven. In Buitenpost zijn een aantal grotere bedrijven gevestigd die in het verleden hun maatschappelijke betrokkenheid hebben getoond. Het is aannemelijk dat zij ook bij dit groene project substantieel willen steunen.

Onze geplande investeringen in het openbare groen hebben als uiteindelijke doelstelling de gewone burger bewuster en actiever in de eigen directe natuurlijke omgeving te maken.

Projectverantwoording

Na afloop van het project op 31 december 2022 maakt de Stichting Eetbaar-groen Buitenpost een eindverslag over de resultaten van project. Ze geeft een overzicht van de gerealiseerde perken en haar organisatie. Een financieel hoofdstuk geeft een overzicht van de feitelijk gemaakte kosten en gerealiseerde inkomsten. Mocht het project een batig saldo opleveren dan wordt in overleg met financieel bijdragende partijen besloten wat daarmee gebeurt. Zo nodig worden naar rato van financiële bijdrage bedragen gerestitueerd.

Iedere school heeft nog wel een plekje waar een fruitboom veel kan toevoegen aan de sfeer op een schoolplein. Op de foto het Lauwerscollege aan de Hoefslag.

Media en informatievoorziening

Het promoten van en informeren over onze plannen is een essentieel onderdeel van ons traject naar meer en eetbaar groen in ons dorp.

Draagvlak

Goede informatie kan veel zorg over overlast en verminderde kwaliteit van de leefomgeving wegnemen. Daarnaast lijdt ook de Buitenposter onder drukte en tijdgebrek. Blijvende betrokkenheid bij Eetbaar-groen kan in onze ogen alleen worden bereikt door het voortdurend aanbieden van accurate informatie en het stellen van een precieze vraag bij het zoeken naar steun.

Betrokkenheid door zichtbaarheid

Betrokkenheid blijft alleen als zichtbaar is wat het proces oplevert. Soms is het zelfs een kwestie van zichtbaar maken omdat veel mensen het contact met de natuur deels zijn verloren. Goede foto's, leuke informatie, een positieve toon zelfs als zich tegenslagen voordoen zijn daarvoor de ingrediënten.

DE BINNENSTE BUITEN

Dorpsblad De Binnenste Buiten verschijnt al 22 jaar gratis en maandelijks op alle adressen in ons dorp.

Facebookpagina Binnen Buitenpost is bijna 7 jaar in de lucht en geeft een aantal keren per week actuele, korte berichtjes over kleine en grote zaken van dorpsbelang. Ze heeft bijna 2500 volgers.

Ter ondersteuning van haar 'groene' projecten heeft PBB kort geleden de Facebookpagina Groen Buitenpost in het leven geroepen.

Praktisch

Ons project staat en valt met de aanwezigheid van vrijwilligers in een bestuur, steunpunt en zorggroep. Informele, persoonlijke contacten zijn het sterkste wapen om mensen ertoe te bewegen te helpen. Maar goede, duidelijke berichtgeving en vraagstelling spelen een niet te onderschatten rol.

Informatie

Het inrichten van een tuin, planten, zaaien en oogsten en het gebruik van de vruchten kunnen worden ondersteund door plant- en oogstschema's in de media. De moderne middelen maken het mogelijk om dit te doen via duidelijke tekst, foto's en filmpjes. Bij gelegenheid kan ook een informatieavond iets hieraan toevoegen.

Plaatselijk Belang heeft hiervoor dorpsblad De Binnenste Buiten en de Facebook-pagina's Binnen Buitenpost en Groen Buitenpost hiervoor als haar eigen media tot haar beschikking.

Andere aandacht

Het project heeft ook baat bij informatievoorziening die ook op regionale media gericht is. Door in de 'grotere' media erover te lezen krijgt het plan voor onze eigen inwoners een extra bevestiging van het belang en kan verder bijdragen bij aan de opbouwen van draagvlak in eigen het dorp. Het creëert ook ruimere aandacht die van betekenis kan zijn voor het project. Zo kan het kan helpen bij het leggen van contacten met collega's in de omgeving. Hun ervaringen kunnen voor ons nuttig zijn. Ook andere partijen zoals subsidiegevers, sponsors of anderen die ons kunnen helpen worden daarmee bereikt.

Media- en informatieplan

Voor het succesvol uitvoeren van zijn eigen informatie-opdracht stelt het bestuur een media- en informatieplan op dat als handleiding dient voor het bedienen van de media. Hierin worden onder meer de plant-, zaai- en oogstschema's opgenomen. Verder informatie die de interesse voor de lokale natuur kan vergroten en een prikkel kan zijn tot meer betrokkenheid.

Tijdspad van het project

Een eerste overleg tussen PBB en RvK en de gemeente heeft al plaatsgevonden met een positieve uitkomst. Uitvoering van het plan willen wij zo spoedig mogelijk plaats laten vinden. Streven is om Burendag 2021 (4e zaterdag van september) een start- dan wel markant punt in het project te maken.

De zomervakantie maakt de opstart van samenwerking met sommige partijen lastig. Scholen zullen bijvoorbeeld tot september moeilijk te bereiken zijn. Zaaien, planten en oogsten zijn afhankelijk van seizoen en toevallige weersomstandigheden. In onze praktijk zijn zaken die met ruimtelijke ordening te maken hebben dikwijls niet vooruit te branden en soms verrassend snel te regelen. Het onderstaand schema is daarom mede afhankelijk van tal van omstandigheden die moeilijk in te plannen zijn.

Een voorlopig tijdspad over de jaren 2021 en 2022:

2021

- * mei - september 2021 - draagvlak creëren en overleg met alle partijen over de uitvoering van het project
- * mei 2021 - inventarisatieronde door het dorp met de gemeente over de uitvoerbaarheid van de perken en route
- * juni 2021 - 0-meting aanwezig eetbaar groen in Buitenpost door werkgroep
- * juli 2021 - oprichting Stichting Eetbaar-groen Buitenpost
- * augustus 2021 - overleg met buurten over de invulling van de perken
- * 1 september 2021 - uiterste datum subsidieverzoeken andere fondsen
- * 7 september 2021 - subsidieverzoek Iepen Mienskipfûns
- * september 2021 - start aanleg van de perken
- * 25 september 2021 - Burendag 4e zaterdag september
- * 10 november 2021- Bomendag
- * december 2021 / januari 2022 - Het planten van de meeste bomen

Bouwlocaties zijn ook goede gelegenheden voor Eetbaar-groen. Dit terrein op de Voorstraat krijgt op korte termijn bestemming. De buitenrand tegen de spoorbaan schreeuwt om groene invulling.

2022

- * voorjaar 2022 - Buitenposter zaai- en pootdagen
- * juni -september 2022 - opstellen van een permanent werkplan voor de komende 5 jaar
- * augustus: introductie lespakketten scholen, start cursussen en workshops
- * 24 september - Buren-oogstdag 4e zaterdag september
- * 31 december 2022 - einde opstartfase Eetbaar-groen project

2023

- * januari 2023 - projectverantwoording naar bijdragende partijen en in media

Na de opstartfase blijft Eetbaar-groen Buitenpost een project dat moet worden onderhouden en door kan groeien. Nieuwbouw en ander gebruik van grond in ons dorp kan betekenen dat perkjes of bomen moeten verdwijnen. Het is net zo goed een bron van nieuwe mogelijkheden. De insteek van het project is dat op de lange duur een substantieel deel van de Buitenposter bevolking haar eigen natuurlijker omgeving meer gaat waarderen en bereid is om deze verder te ontwikkelen.

Samenvattend

Meer aandacht en ruimte voor de natuur en de natuurlijke waarden is essentieel voor de toekomst. Meer contact en kennis van de natuur draagt daarin bij. Een prettiger omgeving om in te leven en de oogst van fruitbomen en groente zijn de vruchten die daarvan kunnen worden geplukt.

De natuur in Buitenpost is van alle inwoners gezamenlijk. Het kan de basis vormen voor een project dat bijdraagt in een betere leefomgeving, meer biodiversiteit en de sociale binding. Het bevordert het respect voor de eigen omgeving en zelfvoorziening, zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid. Wij willen ook aansluiten op ontwikkelingen op het gebied van ecologie en duurzaamheid die in veel breder verband, provinciaal, landelijk en wereldwijd spelen.

Meer, gevarieerder en eetbaar groen is geen gelegenheidszaak. Het vraagt een gedegen voorbereiding, draagvlak in het dorp en de bereidheid om in de toekomst blijvend aandacht en zorg te geven. Dit geven wij vorm in

Plaatselijk Belang Buitenpost en de Raad van Kerken willen in een brede samenwerking met alle mogelijke partijen in Buitenpost dit project uitvoeren. Buurtverenigingen, overheid, individuele burgers, middenstand, organisaties en verenigingen kunnen alle een bijdrage leveren en zijn onmisbaar in de realisatie.

De financiering kan worden gedaan door eigen middelen, fondsen, giften en bijdragen in natura. Afgaand op de eerste reacties en eigen ervaring met projecten in het verleden durven wij te stellen dat dit zeker een uitvoerbaar plan is.

Synergie!

Hoewel bijna vanzelfsprekend willen wij toch nadrukkelijk de synergie benoemen die van dit mogelijk is. Voor bijna alle partijen in ons dorp is wel een insteek en belang te vinden. De activiteit van de een kan weer leiden tot de activiteit van een ander - een proces dat (zoals de meeste processen in de natuur) kan leiden tot verdere groei en ontwikkeling. Voor PBB kan het niet alleen voor de individuele inwoners van belang zijn, het draagt ook bij aan de uitstraling van het dorp en de aantrekkelijkheid voor recreatie en toerisme. Aspecten die in een op dit moment zo benoemde krimpregio gestimuleerd mogen worden. Ook voor de Raad van Kerken geeft het invulling aan een sociale en maatschappelijke taak die hij voor zich weggelegd in het kader van 'goed rentmeesterschap'.

Het is daarom dat Plaatselijk Belang Buitenpost en de Raad van Kerken initiatief tot hebben genomen en toezeggen het van harte te blijven ondersteunen.

Wij hopen dat dit projectplan op veel steun van haar dorpsgenoten, organisaties en sponsors en subsidiegevers mag rekenen!

Misschien is dit wel de beste samenvatting van wat wij met ons project willen. Het motto van de bijdrage van PBB aan Kulturele Haadstêd LF2018: "Buitenpost, daar wil je bij zijn".

Bijlage 1 - Specificatie kosten realisatie Groen

Bijlage 2 - Specificatie inrichting perken

Opmerking Henk Pilat:

Bij fruitproductie zou ik ook denken aan bijzonder fruit: fruit dat elders in Europa al teelt en producten van zijn, maar hier nog niet of nauwelijks bekend: W(r)âldfruchten. Ze worden nu ook al in het Buitenposter groen aangeplant, maar dan als bosplantsoen. Ik noem als voorbeelden: Hazelaars, gewone Vlier, Duindoorn en Aronia. Om vruchtproductie te krijgen dien je echter productierassen aan te planten en niet zaailingen. Ook zou ik juist kiezen voor nieuwe, biologische te verbouwen, fruitrassen en niet voor oude rassen, dat soort fruit is er al in overvloed. Jaarlijks zamelen we in de Friese wouden meer dan 10.000 kilo Appels van hoogstambomen in omdat het anders wordt verspilt! Waar vraag naar is, is biologisch, smaakvol kwaliteitshandfruit niet naar fruit van oude rassen. Voorgaande wil overigens niet zeggen dat ik hoogstambomen niet waardevol vindt, maar dan gaat het om andere argumenten dan dat het voor economisch nut is!

Bijlage 3 - Specificatie kosten Eetbaar-groen route

Folder A3 in 3 luik gevouwen op 170 grams gesatineerd MC (Drukkerij Mulder Surhuisterveen)

1000 stuks € 157,63

1500 stuks € 218,70

2000 stuks € 243,70

5000 stuks € 354,00

Bijlage 4 - Lijst met mogelijke perken

1. It Koartling - Schoolstraat (particulier)
2. Doopsgezinde kerk - Julianalaan (particulier)
3. PKN-kerk - Voorstraat (particulier)
4. perkje achter de tennisbaan - Johan Frisostraat(gemeente)
5. vlinderpark ingang groenzoom - West (gemeente)
6. Gereformeerd-vrijgemaakte Kerk - Bernhardlaan (particulier)
7. afrit Kranswier - Kranswier (gemeente)
8. pingo ruïne Lutkepost - Acht oan de Diken (gemeente)
9. veld Acht oan de Diken - Acht oan de Diken (gemeente)
10. OBS de Mienskip - de Groenkamp (particulier)
11. veld bij Mariakerk - Oude Havenstraat (gemeente)
12. veld Akkelei - Akkelei (gemeente)
13. Fruithof - veld Tún melt (gemeente)
14. Lauwerscollege - de Hoefslag (particulier)
15. Mejontsmaveld - de Hoefslag (gemeente)
16. Nordwin-college - Prof. Wassenberghstraat (particulier)
17. veld bij Fontein-school - Kuipersweg (gemeente)
18. Zonnehof - Oost (particulier)
19. Kerk Lichtbaken - Marconistraat (particulier)
20. Swadde-Ikker - Newtonstraat (particulier)
21. Buitenhof - Keurloane (particulier)

Bijlage 5 - Beschrijving Eetbaar-groen route

Bijlage 6 - Bronnen van informatie en verwante projecten

- boek 'Handboek Buurtbongers' van Michiel Bussink
- Youtube-video Pam Warhurst - <https://www.youtube.com/watch?v=vqhx4Etdvr0&feature=youtu.be>
- onderzoeksrapport van de Universiteit van Wageningen uit 2016